

Резюме

Раскрыты актуальные проблемы экспертов-товароведов при определении стоимости товаров народного употребления. Рассмотрены определения терминов: несертифицированная, нелегальная, фальсифицированная, контрафактная, некачественная и небезопасная продукция. Предложены пути решения актуальных проблем, которые возникают на практике у экспертов-товароведов.

Summary

There is the topical problem of determining the cost of consumer goods. Definition of terms: non-certified products, unlicensed products, faked products and counterfeit products, non-quality and dangerous products. The ways of solving actual problems that are in practice of expert-merchandise.

О.О. Желавська, провідн. судовий експерт

Київський НДІ судових експертиз

ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ЗНИЖЕННЯ ЯКОСТІ ЮВЕЛІРНИХ ВИРОБІВ ЧЕРЕЗ НАЯВНІСТЬ ДЕФЕКТІВ, ПОШКОДЖЕНЬ ТА ПОКАЗНИКІВ ЗНОСУ

Надані рекомендації щодо визначення рівня зниження якості ювелірних виробів через наявність дефектів, пошкоджень та показників зносу цих виробів при проведенні судових товарознавчих експертиз ювелірних виробів.

Досить часто в експертній практиці щодо дослідження ювелірних виробів доводиться визначати саме залишкову їх вартість, тобто ринкову вартість ювелірних виробів з урахуванням їх товарного стану, а саме: через наявність дефектів, пошкоджень або експлуатаційних ознак зносу. При цьому дефекти ювелірних виробів, як правило, носять виробничий характер, а пошкодження або ознаки зносу виникають внаслідок експлуатації виробів.

Ювелірні вироби, що знаходилися в експлуатації, знижують свою якість на певний розмір зносу. Знос — це результат зношування, що характеризується погіршенням чи втратою якості (властивостей) виробів. Визначення кількісної міри зносу, вираженої в зміні даного стану виробу по відношенню до первісного, є однією із задач товарознавчих досліджень.

Фактори, що знижують якість ювелірних виробів, визначають такі види зносу:

а) фізичний знос — стан ювелірного виробу, що характеризується видимим руйнуванням та (чи) погіршенням їх властивостей у результаті різних впливів (може бути загальним і місцевим);

б) моральний знос — зміна властивостей виробів, що характеризуються невідповідністю їх сучасному напрямку моди, стилю, технології тощо. Слід зазначити, що для товарної грипи-ювелірні вироби, цей вид зносу малозначний.

Ці показники, що знижують споживчі властивості ювелірних виробів, а відповідно також їх вартість, класифікуються за багатьма ознаками: місцем розташування, ступенем впливу на якість (малозначні, значні, припустимі, критичні, неприпустимі), причиною виникнення внаслідок різних негативних факторів, стадії виникнення (сировинний, виробничий та невиробничий, експлуатаційний), можливістю усунення, умовами виявлення (явний і прихований).

На підставі узагальнення експертної практики експертів-товарознавців КНДІСЕ, існуючих нормативно-технічних документів та посібників [1–8] запропоновані підходи розрахунку відсотку втрати якості ювелірних виробів, що зведені в таблицю.

При застосуванні змісту таблиці потрібно керуватися такими правилами:

1) при наявності у виробу декількох дефектів, відсоток втрати якості встановлюється по найбільшому дефекту, при наявності у виробу численних дефектів відсоток зниження якості збільшується на 10–30% у залежності від наявності та характеру дефектів;

2) дані таблиці встановлення рівня зниження якості виробів у відсотках являються орієнтовними. У кожному окремому випадку при встановленні відсотку зниження якості необхідно враховувати вид виробу, місце розташування та розмір дефекту, можливість його усунення, вплив дефекту на зовнішній вигляд та експлуатаційні властивості виробів та ін.;

3) дефекти, які розташовані на закритих (невидимих) ділянках, при визначенні зниження якості враховуються тільки у тих випадках, коли вони впливають на експлуатаційні властивості виробів;

4) у випадку коли потрібно встановити вартість ювелірного гарнітура, а кожний з ювелірних виробів має свої показники втрати якості, потрібно визначити у відсотках втрату якості кожної одиниці виробу, виходячи з існуючих показників, а потім розрахувати вартість всього гарнітуру;

5) якщо в результаті застосування пропонуєваних відсотків втрати якості вартість ювелірного виробу стає нижче відповідної закупівельної вартості на дорогоцінні метали в брукті, то вартість виробу визначається за діючими закупівельними цінами на дорогоцінні метали в брукті;

б) нові вироби, без виробничих дефектів, не мають знижки. При цьому слід зазначити, що трапляються випадки коли при проведенні товарознавчих досліджень нових ювелірних виробів, експерт встановлює, що досліджувані вироби (як правило це імпортовані ювелірні вироби) не в повній мірі мають всі необхідні реквізити відповідно до вимог законодавства України. Наприклад, відсутні клейма, іменники підприємства — виробника, етикетки, пломби тощо. В цих випадках, при встановленні вартості ювелірних виробів у кожному окремому експертному впровадженні потрібно підходити індивідуально та у випадку коли матеріальні затрати на їх виправлення дуже незначні та у порівнянні з вартістю самого ювелірного виробу несуттєві, доцільно наявності зазначених недоліків знехтувати. Так на час написання даної статті пробірний тариф на виконання експертно-пробірних робіт, у тому числі і клеймування, які здійснюють органи Державного пробірного контролю України — Центральне казенне підприємство пробірного контролю, складає:

- пробірна плата за випробування для виробів з золотих та паладієвих металів: від 1,26 грн. до 3,39 грн. за один грам у залежності від різних факторів (найменування та виду виробів, джерела їх надходження тощо);
- пробірна плата за випробування для виробів з платинових металів: від 2,60 грн. до 8,10 грн. за один грам у залежності від різних факторів (найменування та виду виробів, джерела їх надходження тощо);
- пробірна плата за випробування для виробів зі срібних металів: від 0,25 грн. до 1,32 грн. за один грам у залежності від різних факторів (найменування та виду виробів, їх ваги, джерела їх надходження тощо);
- пробірна плата за клеймування виробів із золота, платини та паладію, за один відбиток: від 1,03 до 1,56 у залежності від методу клеймування (механічне, лазерне, електроерозійне);
- пробірна плата за клеймування виробів зі срібла, за один відбиток: від 0,29 до 0,53 у залежності від методу клеймування (механічне, лазерне, електроерозійне).*

7) при встановленні залишкової вартості ювелірних виробів зі вставками та при наявності в цьому виробі каменів з дефектами або пошкодженнями, потрібно брати до уваги той факт, що гемологи визначаючи

* Інформація надана відповідно до “Тарифів на виконання експертно-пробірних та інших робіт (надання послуг), виконуваних Центральним казенним підприємством пробірного контролю” від 26.01.2012 року [9].

Таблиця. Відсотки втрати якості ювелірних виробів у залежності від їх товарного стану, показників зносу та дефектів

№ п/п	Товарний стан виробу, показники зносу та дефекти	Втрата якості, %
1	<p>Потертості поверхні, у тому числі частковий схід прошарку покриття з іншого металу, емалі, чорніння тощо, в залежності від ступеню виразності:</p> <ul style="list-style-type: none"> – дефекти, що майже невидимі незброєним оком — 2%; – дефекти, що видимі незброєним оком, що незначно погіршують зовнішній вигляд виробу — 5%; – дефекти, що видимі незброєним оком, що погіршують зовнішній вигляд виробу — 8%; – дефекти, що видимі незброєним оком, що значно погіршують зовнішній вигляд виробу — 10% 	2–10
2	<p>Подряпини та вибоїни поверхні, в залежності від ступеню виразності:</p> <ul style="list-style-type: none"> – дефекти на лицевій та внутрішній стороні, що незначно погіршують зовнішній вигляд виробу — 5%; – дефекти на лицевій та внутрішній стороні, що погіршують зовнішній вигляд виробу — 10%; – дефекти на лицевій та внутрішній стороні, що значно погіршують зовнішній вигляд виробу — 20% 	5–20
3	<p>Деформація початкової форми, в залежності від ступеня виразності:</p> <ul style="list-style-type: none"> – дефекти на лицевій та внутрішній стороні, що незначно погіршують зовнішній вигляд виробу та не впливають на цілісність та художню композицію виробу — 5%; – дефекти на лицевій та внутрішній стороні, що погіршують зовнішній вигляд виробу та не впливають на цілісність та художню композицію виробу — 10%; – дефекти на лицевій та внутрішній стороні, що значно погіршують зовнішній вигляд виробу але не впливають на цілісність та художню композицію виробу — 20%; 	5–20
4	Гострі ріжучі крайки	10–15
5	Наявність слідів ремонту, в залежності від ступеня виразності	10–20
6	Дефекти замків та застібок: мимовільне відкривання, відсутність пружин тощо	до 15
7	<p>Втрата металу з'єднувальних деталей внаслідок їх зношуваності, в залежності від виразності:</p> <ul style="list-style-type: none"> – дефекти на лицевій та внутрішній стороні, що незначно погіршують зовнішній вигляд виробу та не впливають на цілісність та художню композицію виробу — 5%; 	5–20

№ п/п	Товарний стан виробу, показники зносу та дефекти	Втрата якості, %
	<ul style="list-style-type: none"> – дефекти на лицевій та внутрішній стороні, що погіршують зовнішній вигляд виробу та не впливають на цілісність та художню композицію виробу — 10%; – дефекти на лицевій та внутрішній стороні, що значно погіршують зовнішній вигляд виробу але не впливають на цілісність та художню композицію виробу — 20% 	
8	Дефекти прошарку покриття з іншого металу, емалі, чорніння тощо: різного роду пошкодження, відколи, неповне покриття поверхні, втрата покриття інше, в залежності від відсотку площі пошкодження: <ul style="list-style-type: none"> – 5 — 10% – 11 — 30% – 31 — 80% 	5–30
9	Наявність розосереджених пор на покритті з іншого металу, емалі, чорніння тощо, в залежності від ступеня виразності	до 10
10	Нечіткість зображення у виробих зі штампованим, чеканним, гравірованим, філігранним та різьбленим малюнком, в залежності від ступеня виразності: <ul style="list-style-type: none"> – нечіткість, що майже невидима неозброєним оком — 5%; – нечіткість, що видима неозброєним оком, що частково погіршує зовнішній вигляд виробу — 10%; – нечіткість, що видима неозброєним оком, що погіршує зовнішній вигляд виробу — 20%; – нечіткість, що видима неозброєним оком, що значно погіршує зовнішній вигляд виробу — 30% 	до 30
11	Наявність зайвого клею у місцях закріплення вставок, в залежності від ступеня виразності	до 10
12	Плями різного походження та ступеню прояву, в залежності від ступеня виразності	до 5
13	зазори, нестійке закріплення, хитання окремих деталей виробу в залежності від ступеня виразності: <ul style="list-style-type: none"> – дефекти, що майже непомітні — 5%; – дефекти, що незначно погіршують зовнішній вигляд виробу та функціональні властивості — 10%; – дефекти, що погіршують зовнішній вигляд виробу та його функціональні властивості — 15%; – дефекти, що значно погіршують зовнішній вигляд виробу та його функціональні властивості — 20% 	5–20
14	Патьоки, напливи покритті з емалі, фарби тощо, в залежності від ступеню виразності	до 10

№ п/п	Товарний стан виробу, показники зносу та дефекти	Втрата якості, %
15	<p>Від'єднання окремих елементів, порушення цілісності або форми деталей, в залежності від ступеню виразності:</p> <ul style="list-style-type: none"> – дефекти на лицевій та внутрішній стороні, що незначно погіршують зовнішній вигляд виробу та не впливають на цілісність та художню композицію виробу — 5%; – дефекти на лицевій та внутрішній стороні, що погіршують зовнішній вигляд виробу та не впливають на цілісність та художню композицію виробу — 10%; – дефекти на лицевій та внутрішній стороні, що значно погіршують зовнішній вигляд виробу але не впливають на цілісність та художню композицію виробу — 20% 	5–20

вартості цих каменів вже врахували існуючі їх недоліки. Тобто, для таких виробів, запропоновані відсотки втрати якості потрібно застосовувати до вартості цих виробів з відрахуванням вартості каменів;

8) при дослідженні ювелірних виробів, що мають пошкодження або дефекти, у тому числі і виробничого характеру, які можливо усунути шляхом проведення ремонтних робіт, зниження початкової ціни проводиться на розмір середньої вартості потрібних ремонтних робіт;

9) дефекти (подряпини, потертості, вибоїни тощо), які видно тільки із застосуванням лупи більш як з двохкратним збільшенням, не враховуються при розрахунку втрати якості;

10) вироби з великим ступенем деформації або значними дефектами чи втратою конструктивних елементів та неможливістю або недоцільністю проведення ремонтних/реставраційних робіт, оцінюються як брут.

Список використаної літератури

1. Методические рекомендации по исследованию и оценке ювелирных изделий / МЮРРФСР: ЦЛНДЛСЕ; [С.А. Смирнова, И.И. Бондаренко, Е.Г. Сирнова]. — Ленинград. — 1990. — 32 с.
2. Методика визначення вартості майна / МЮУ: ХНДІСЕ [А. І. Лозовий та ін.]. — Х., 2004. — 110 с.
3. *Миллер А.М.* Иллюстрированное руководство по оценке ювелирных изделий / А.М. Миллер; Пер. з англ. бюро перекладів РОЙД. — М.: ИД “Квинто-Консалтинг”, 2010. — 312 с.
4. *Миллер А.М.* Оценка драгоценных камней и ювелирных изделий / А.М. Миллер; Пер. з англ. бюро перекладів РОЙД. — М.: ИД “Квинто-Консалтинг”, 2010. — 440 с.

5. *Артюх Т.М.* Товарознавча експертиза ювелірних коштовностей. Теорія та практика: Монографія / Т.М. Артюх. — К.: КНТЕУ, 2005. — 303 с.
6. *Дронова Н.Д.* Оценка ювелирных изделий: Довідкове видання / Н.Д. Дронова. — М.: Металлургия, 1996. — 208 с.
7. *Дронова Н.Д.* Оценка рыночной стоимости ювелирных изделий и драгоценных камней: Навч. посіб. / Н.Д. Дронова. — М.: Дело, 2001. — 296 с.
8. *Дронова Н.Д.* Что надо знать оценщику ювелирных изделий / Н.Д. Дронова. — М.: Известия, 2007. — 376 с.
9. Тарифи на виконання експертно-пробірних та інших робіт (надання послуг), виконуваних Центральним казенним підприємством пробірного контролю від 26 січня 2012 року / Додаток до листа від 18.09.2012 р. № 08-456 заступника директора — начальника загального відділу Центрального казенного підприємства пробірного контролю Міністерства фінансів України Даниленко В.І.

Резюме

В статье изложены практические рекомендации относительно определения уровня снижения качества ювелирных изделий из-за наличия дефектов, повреждений и показателей износа этих изделий, которые следует использовать при проведении судебных товароведческих исследований.

Summary

This article provides practical advice on determining the level of decline in the quality of jewelry due to defects, damage and wear performance of these products, to be used in carrying out judicial investigations merchandising.

Е.И. Рудакова, зав. сектором

Е.А. Саганяк, канд. биол. наук, вед. научн. сотрудник

В.Л. Рудаков, зав. сектором

Крымский НИИ судебных экспертиз

ЭКСПЕРТНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ ИЗДЕЛИЙ ИЗ КОЖИ

Настоящая статья посвящена исследованию изделий из кожи, выявлению явных и скрытых производственных дефектов. На примере случая из экспертной практики приведены наиболее часто встречающиеся дефекты кожи и скрытые технологические, производственные, а также дефекты, проявляющиеся в процессе эксплуатации кожаных изделий.

В последние годы наблюдается значительный рост числа экспертных исследований и экспертиз, объектами которых являются изделия из кожи.

Объективными причинами роста числа таких экспертиз является состояние рынка кожаных изделий. С одной стороны отсутствие контроля качества ввезенных на территорию Украины изделий, приводит к